

Factsheet | SPAN+ thuis resultaten

Achtergrond

Cognitieve klachten en dementie (hierna: dementie) hebben ingrijpende gevolgen voor het dagelijks leven. In de zorg en ondersteuning voor mensen met dementie ligt de nadruk vaak op het oplossen van problemen en op wat **niet** meer lukt. Voor het welbevinden van mensen met dementie is het echter net zo belangrijk te focussen op wat iemand **wél** kan en op het versterken van de eigen kracht. Hoewel dit logisch klinkt, is het in de praktijk vaak lastig te realiseren. SPAN+ thuis biedt handvatten om de eigen kracht van thuiswonende mensen met dementie te stimuleren. Eigen kracht omvat vier thema's: eigenwaarde, jezelf zijn, keuze en controle, en nodig en nuttig. Met SPAN+ thuis wordt bewust stilgestaan bij wensen, behoeften en mogelijkheden van de persoon met dementie binnen deze thema's.

 Eigenwaarde gaat over je gewaardeerd voelen, gehoord en gezien worden, en meedoen in de samenleving.

 Jezelf zijn gaat over zijn wie je altijd bent geweest, maar ook wie je nu bent.

 Keuze en controle gaat over zelf keuzes maken en een gevoel van controle hebben.

 Nodig en nuttig gaat over zo lang mogelijk doen wat je kunt, wilt en gewend bent. En over iets bijdragen.

Ontwikkeling en evaluatie

SPAN+ thuis is ontwikkeld en geëvalueerd in samenwerking met mensen met dementie, hun naasten en casemanagers/zorgtrajectbegeleiders (hierna: casemanagers). Ruim 50 casemanagers en bijna 100 cliëntparen (mensen met dementie en hun naasten) uit vijf dementienetwerken namen deel aan de evaluatie. Eén groep werkte 6 maanden met het SPAN+ thuis programma, voor de andere groep bleef de zorg en ondersteuning net als anders.

Van de cliëntparen die met SPAN+ thuis aan de slag gingen, heeft 40% in de looptijd van het onderzoek haalbare plannen kunnen maken voor het versterken van de eigen kracht van de persoon met dementie. De helft van deze groep heeft – al dan niet met hulp van de casemanager – de plannen ook kunnen uitvoeren. Op basis van de ervaringen van de cliëntparen en casemanagers die met SPAN+ thuis gewerkt hebben, is de definitieve versie van het programma ontwikkeld.

Ervaringen cliëntparen

Bijna alle cliëntparen waren (zeer) tevreden over SPAN+. Ze vonden het programma makkelijk te gebruiken, duidelijk, en relevant. Wel gaf 20% van de cliëntparen aan dat het werken met SPAN+ (veel) energie, tijd of moeite kostte. Bijna alle cliëntparen zouden SPAN+ aan anderen aanbevelen, en meer dan de helft zou het in de toekomst zelf willen blijven gebruiken.

Algemene opbrengsten en positieve aspecten van SPAN+ die zijn genoemd:

- Verbetering van het contact tussen de persoon met dementie en naaste/casemanager
- Bewust stilstaan bij zaken waar je normaal niet over nadent of praat
- Meer diepgang in gesprekken
- Beter begrip van de gevoelens en ervaringen van de persoon met dementie
- Meer aandacht voor mogelijkheden in plaats van beperkingen

Persoon met dementie

“Het zijn toch vragen die je aan het denken zetten. Ik wil nog wel iets betekenen”.

Naaste

“Het was alleen maar fijn. Je wilt niet altijd over zware dingen praten. Maar de leuke dingen komen ook aan bod, dat is veel mooier eigenlijk”.

Ervaringen casemanagers

Het merendeel van de casemanagers vond SPAN+ van toegevoegde waarde voor de persoon met dementie, voor de naasten en voor henzelf. Twee derde van de casemanagers was (zeer) tevreden over SPAN+. Eenzelfde aantal vond SPAN+ eenvoudig in te passen in bestaande werkstructuren. Driekwart van de casemanagers zou SPAN+ willen blijven gebruiken bij de ondersteuning van hun cliënten, en bijna 90% zou het ook aan collega's aanbevelen.

Casemanager

“Met SPAN+ draait alles om de vraag: wie ben je als mens? Niet slechts om de ziekte. Deze benadering geeft de persoon met dementie het gevoel echt gezien te worden als individu”.

Effecten

Het onderzoek heeft ook het effect van SPAN+ thuis onderzocht op mensen met dementie en hun naasten. Bij mensen met dementie is gekeken of hun gevoel van eigen kracht, kwaliteit van leven, psychisch welbevinden, en gevoelens van angst of depressie verbeterden. Bij de naasten onderzochten we de invloed op kwaliteit van leven, ervaren zorgbelasting, en hun gevoel goed voor hun naaste met dementie te kunnen zorgen. Door de kleine groep deelnemers, die ook niet allemaal het hele programma doorlopen hebben, kunnen we geen harde uitspraken doen over het effect. Maar: de resultaten wijzen in de richting van verbetering.

Verbeterpunten

Uit de evaluatie bleek dat sommige vragen als moeilijk of confronterend ervaren werden, en een aantal vragen te veel op elkaar leken. Naasten en casemanagers misten daarnaast concrete instructies, bijvoorbeeld hoe zij wensen verder konden uitvragen. Casemanagers wilden ook graag ondersteuning in het opstellen van haalbare plannen. Bij de definitieve versie van SPAN+ zijn vragen herzien en zijn handreikingen gemaakt voor naasten en casemanagers. Ook is de vormgeving vernieuwd en zijn de gesprekskaarten ook als losse vragenkaarten beschikbaar. Daarnaast bieden we casemanagers de mogelijkheid een scholing te volgen, die houvast biedt in het toepassen van SPAN+. De definitieve versie van SPAN+ thuis is gratis beschikbaar via www.ukonnetwerk.nl/tools/spanplus-thuis.

Conclusie

Het merendeel van de cliëntparen en casemanagers ervaart SPAN+ als een prettig bruikbaar en relevant hulpmiddel om de eigen kracht van thuiswonende mensen met dementie te stimuleren. De gevonden effecten wijzen ook in die richting.

Wij willen alle casemanagers en cliëntparen die deel hebben genomen aan de evaluatie van het SPAN+ thuis programma hartelijk bedanken voor hun inzet!

SPAN+

Eigen kracht bij dementie | Thuis

UKON Universitair Kennisnetwerk Ouderenzorg Nijmegen

Radboudumc

ZonMw

alzheimer nederland